

ცრიბონა

გაზეთი „ცრიბონა“ ღირს

თვეობრივად 200,000 მან.

ცალკე ნომერი ყველაფერ 10,000 მან.

რედაქცია და კანტორა: თბილისი, სახალხო ქუჩა, № 6

ტელეფონი 10-84 — ფოსტის ყუთი, № 190.

გაზეთის ღირებულება

1 გვ. 20,000 მან.

4 „ 10,000 „

საგარეო ურთიერთობების მინისტრის განცხადება

1 გვ. 500,000 მან.

4 „ 500,000 „

მთავარი კომიტეტის ოფისი

№ 386 ხუთშაბათი, იანვრის 4 1923 წ.

საგარეო ურთიერთობების მინისტრის განცხადება

ფასი 10,000

საგარეო ურთიერთობების მინისტრის განცხადება

„ცრიბონა“

1923 წლის იანვრის პირველიდან იანვრის ბოლომდე მთავარი კომიტეტის ოფისის დახმარებით და სახალხო მიზანობით

თვეობრივად 200,000 მან.

ცალკე ნომრის ფასი 1923 წლის იანვრის პირველიდან ყველაფერ 10,000 მან.

გაზეთს ჰყავს საკუთარი კორესპონდენტები: პეტროგრადში, მოსკოვში და საქართველოს მნიშვნელოვან დაბა-ქალაქებში. ხელის მოწერა მიიღება ყოველდღე, გარდა უქმეებისა გაზეთის კანტორაში: თბილისი, სახალხო ქ. № 6. ტელეფონი—10-84 ფოსტის ყუთი № 190.

გასული დეკემბრის 31-ს გარდაიცვალა ამხანაგი

გიორგი სარია

წვერი ზუგდიდის სამხარო კომიტეტისა, რასაც აუწყებს ამხანაგებს და პარტორგანიზაციებს საქ. მემარცხ. სოც.-ფედ. სარევ. პარტიის მთავარი კომიტეტი.

256

საქ. მემარცხენე სოც.-ფედ. სარ. პარტიის ზუგდიდის სამხარო კომიტეტი მწუხარებით აუწყებს ამხანაგებს, რომ დეკემბრის 31-ს გარდაიცვალა ამხანაგი კომიტეტის წევრი ამხ.

გიორგი სარია

დაკრძალვა მოხდება სოფ. წალენჯიხაში (ზუგდიდის მახ.) იანვრის 4-ს.

257

რუსთაველის თეატრი

ხუთშაბათს 4 იანვარს

მზის დაბნელება

დადგმა კ. მარჯანიშვილისა.

1-1

საქართველოს წითელი ჯგერის საზოგადოების

მთავარი სამმართველო

აბოთ აცხადებს საზოგადოების წევრთა საყურადღებოდ, რომ კვირას, 14 იანვარს დღის 10 საათზე დანიშნულია წითელი ჯგერის საზოგადოების წევრთა

წლიური კრება

დღის 10 საათზე დანიშნულია წითელი ჯგერის საზოგადოების წევრთა

დღის წესრიგი:

1. მოხსენება მთავარი სამმართველოს მოქმედების შესახებ.
2. მოხსენება სარევიზიო კომისიისა.
3. მთავარი სამმართველოს და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები.

თუ დანიშნულ დროს კრება არ შესდგება წევრთა საკმაო რიცხვის გამო, კრება დაიწყება შემდგომი დღის 10 საათზე დანიშნულია წითელი ჯგერის საზოგადოების წევრთა

დასხვარული იმედი

ანტანტის შავი ხელები არ ისვენებს. იგი ამახადებს პირობებს მორთ ბრძოლისათვის. ანატოლიის მინდორ-ველები სუნთქავენ სამხედრო ომის შესაძლებლობით. საბერძნეთი სცილობს ახალგაზრდა ოსმალეთის ნახევარსფეროზე ინგლისის კაპიტალის დროშის ადრიატიკის, მარათიის, ამ მიზნისათვის დასაჯა საბერძნეთი. მან იწვნია სრული დასაბრუნება, დაპოულებულია მისი მსოფლიო ოსმალეთის დემოკრატიამ კეცხლით და მახვილით დაიჭირა ანტანტის კაპიტალიზმის ბრძოლისათვის გახაფივსულების პოზიციები. დღეს ისევ ახსურდნენ შავი ძალები. სანს, სისხლის ოკეანეში სრული მოუსურველობა იმპერიალისტების. საკვირველია, რამ შთაბერა საბერძნეთის მისეველებს, რამ მხარეობს სულს? ვის ხმალსა პლესავს საბერძნეთი, კვირისტანობის და კავთოვარობის? მთავარი სამმართველო: ანტანტის

შავი გეგმები აიშართა ახლო-აღმოსავლეთის კარების წინაშე. ომი და ბურჟუაზია ორგანიზულად შეერთებული მოვლენებია. მშვიდობიანობის განხორციელება შეუძლებელია კაპიტალიზმის ბატონობის შემთხვევაში. იმპერიალიზმში ბურჟუაზიის პრაქტიკული პოლიტიკაა. ძლიერი ქვეყნის ბურჟუაზიის მიზანი, აღფრთოვანებული იდეალი სუსტი ერის დამონაწევა პოლიტიკურად, კონომიურად. წაართვით, მოსტაცით ბურჟუაზიის სისხლიან ხელიდან ეგ პოლიტიკა და მიზანი, ბურჟუაზია დაადგება ბუნებრივ სიკვდილის გზას: შეასრულებს თვითმკვლელობის აქტს: კაპიტალისტური სახელმწიფოების რიგში ყველაზე აშკარად ინგლისის ფიგურა მოსახსნის. ინგლისია ანტანტის ცხოვრების ტონის მიმცემი, კაპიტალისტური ევროპის ლოკომოტივი. იგი სწერს საბერძნეთ-ოსმალეთის დროშის ფურცლებს.

ინგლისის კაპიტალისტების „საზოგადოებრივი“ ემყარება ინგლისის სასოციალისტო ინტერესებს. ახლო-აღმოსავლეთის საკითხის ბრიტანეთის ბურჟუაზიის სასარგებლოდ გადაჭრა მთელი ანტანტის ამოცანაა. რა მიზანებს ანტანტის მეთაურის სულს ოსმალეთის ტერიტორიისა? უშედეგოდ ერთი რამ: ოსმალეთის, როგორც საუკეთესო ბაზრის ხელში ჩაგდება სურვილი.

ინგლისის კაპიტალიზმის განვითარების საქმე საბერძნეთში კუჩაბანდშია მოქცეული. ახალშენებმა უარი განაცხადეს ინგლისის ფაბრიკების მიღებაზე. აზია-აფრიკალია-ამერიკის კოლონიებში ეროვნული წარმოება—მრეწველობა გაჩაღდა. ინგლისის საქონლისათვის დიკეტა ფართო ბაზრის კარები; ფაბრიკა-ქარხნების მუშაობის შეწყვეტა კი შეუძლებელია არსებითად. წარმოების შეჩერება გამოიწვევს უმუშევრობას. მშუკანასკნელი კი რევოლუციონერ მოძრაობას. ამიტომ ერთად-ერთი გზა აქვს ინგლისს დარჩენილი. ახალი ბაზრის მოპოვება. ეგ მეტად რთული პრობლემაა. კოლონიების გადართობა დასრულდა. ახალი ქვეყნის აღმოჩენა შეუძლებელი გახდა. დარჩა მხოლოდ ჩამორჩენილი ოსმალეთი. იგი წარმოადგენს სწორედ ინგლისისათვის სათარეშო სარბიელს. კერძონის პოლიტიკა ოსმალეთის მიმართ ამ უტილიტარო თვალსაზრისით სწორდება.

1914 წლის ომამდე ინგლისის საქონელი მშვიდობიანის გზით იჭრებოდა ოსმალეთში. ეს პროცესი ომის დროსაც გრძელდებოდა შედარებით, რადგან ინგლისმა ოტომანის იმპერია თავის კოალიციაში მოაქცია, მოკავშირედ გაიხადა. ოსმალეთში ინგლისის ფაბრიკებს მხოლოდ ერთი მეტოქე ყავდა: ამერიკის კაპიტალი, ამერიკის საქონელი დიდს კონკურენციას უწევდა ინგლისის ბურჟუაზიის მადს. ომის უკანასკნელ წელში ამერიკამ თვალსაჩინოდ გააძლიერა ოსმალეთში თავის ნაწარმების შემოტანის საქმე. ეს „მშვიდობიანი“ ბრძოლა ამერიკის და ინგლისის კაპიტალს შუადღესაც სწარმოებს ოსმალეთის ფარგლებში. ვითარების ობიექტური მსვლელობა უცდის ლოლიკურ რეზულტატებს...

მეორე უდიდესი მტერი მოგვლინა ინგლისს ინგლისის ჰეგემონიას—ახალგაზრდა ოსმალეთის სახით. ოსმალეთში იწიშლა ინგლისურ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ხმალი.

კონსტანტინოპოლი, მარათია, მოქცა ბრიტანეთის ორბიტაში. სამაგიეროდ ლონდონს ანგორა დაუპირისპირდა. სამკოთა ფედერაციასთან საერთო პოლიტიკურ ენაზე ალაპარაკებამ გააფოლად ახალგაზრდა ოსმალეთის ნორჩი ხერხემალი.

საბჭოთა ქვეყნები ყველაზე უფრო დაინტერესებულია ახლო-აღმოსავლეთის ამბებით. ინგლისის კოლონიალ ძლიერების დაცემა, ინგლისის კაპიტალის მოქმედების არეს შეზღუდვა, მინიმუმამდე შევიწროება, არსებითი მნიშვნელობის მქონე რევოლუციური ქვეყნისათვის. ინგლისმა ყველაზე აშკარად დაუძინებელი მტერი სოციალისტურ ფედერაციის ოსმალეთის განთავისუფლება შეწყვეტა ინგლისის ბურჟუაზიის ეკონომიურ ძლიერების, მასშასადამე, რევოლუციის დიდი პლუსი.

ამ რიგად, ახლო-აღმოსავლეთის ამბებშიც ასურათბატებს უდაოდ დებულებას: ორ მოწინააღმდეგე მსოფლიოს შუა არაფარული, არამედ აშკარა ბრძოლა გაჩაღებული. კაპიტალის მანქანებმა კარგად იციან საქმის შინაარსი. ინგლისის პოლიტიკის დამარცხება ახლო-აღმოსავლეთში საბჭოთა ქვეყნების საგულსიმო გამარჯვებაა.

ლოზანას კონფერენციამ ვერ გაეხადა ბურჟუაზიულ მსოფლიოს იმედები. ვერ გამანახა მოდუს ვივინდი. დიპლომატიის გასტროლი ჩვეულებრივად უთანხმოებით დაგვირგვინდა. ახლა პრაქტიკულ პოლიტიკის საკითხია დასრული. კერძონმა ოფიციალად მოითხოვა ინგლისის ფლოტის გაძლიერება ხმელთა შუა ზღვაზე. საბერძნეთმა ორმოცდა ათი ათასი ჯარისკაცი გაგზავნა ფრაკიის საზღვარზე. ოსმალეთშიც გაუქმდა მოსული-საკენ მიმავალ გზას სახმედრო ძალები. ახალი სურათები იშლება.

რითი ფაზისში ვერ გავა სამშვიდობოს.

მოკლედ, ბურჟუაზიულ ბანაქის წინაშე მთელი რიგი ლოლიკური რკალებსაა წამოჭრილი. კაპიტალისტთა კლასის ეკონომიური ძლიერება ნელდება, სუსტდება, იშლება. პოლიტიკურად არ წარმოადგენს მთლიან ორგანიზმს ბურჟუაზიული საზოგადოების. ინტერსთა სრული წინააღმდეგობა, შეუთანხმობა, დისპარმონია ახასიათებს მას. ასეთია ბურჟუაზიის პოლიტიკურ-ეკონომიური მდგომარეობის ზოგადი მონახულობა.

რევოლუციისა და რეაქციის შუა ბრძოლა არ დამთავრებულა. კიდევ მეტი—ფართო მასშაბით არც კი დაწყებულა. ჩვენ ვიმყოფებით გადაწყვეტილების მოლოდინში. ბრძოლის ასარევი გაშლილია ისტორიის სარეკლებზე. ფარული, დიპლომატიური კვილით, რაც იგივე პარლამენტარული თანაწყობის ანალოგიურია ფართო მოსაზრებით, ვერ გადაწყდება სოციალი ამოცანები. ბურჟუაზიული მსოფლიო შეეჯახება საბჭოთა ქვეყნებს. ეს მოვლენათა უწყვეტი თანამდევრობაა: ორ ბანას შუა შეუძლებელია მიკიბულ-მიკიბულ გზების ხანგრძლივი არსებობა.

გენერალურ ბრძოლისათვის საჭირო მზადაა საბჭოთა ფედერაცია, რევოლუციონერი ძალები. შესაძლო გახდება სულ ახლო მომავალში შესვენების პოლიტიკიდან შეტევის პოლიტიკაზე გადასვლა. ისტორიულ მოვლენათა წყობები ჩვენს წინ მდებარეობს. დამსხვრევა ისტორიულ ეპოქის უკანასკნელი კარები...

შესაძლოა, 1923 წელი შეიქნეს მრავლის მტრეველი!!

გ. მუშიშვილი.

ორი უკონტა

(დასასრული)

არსებითად საწინააღმდეგო სურათებია გამოვყენილი რეაქციის მონატრებში. ბურჟუაზიული მსოფლიოს განიციდის სრულ ეკონომიურ და პოლიტიკურ ქაოსს. კრიზისების მუხრუჭი ახრჩობს „ცივილიზაციის“ ქვეყნებს. სამრეწველო კრიზისები, უმუშევრობა, სასოწარკვეთილება,—იი რა აწუხებს და არ აძლევს მოსვენებას კაპიტალიზმის სამშობლო მხარეებს. გასულ წლის განმავლობაში საკმაოდ დასაბუთდა ბურჟუაზიის ეკონომიური ძლიერების დაქსაქსვა. კაპიტალისტური წარმოების მთლიანი სისტემა შესაჩინველად გაიხადა. ძველი ქვეყანა ჩიხში მოექცა. იგი ვერ ხსნის გორდის კვიანს. ეკონომიური კრიზისის ტივილები იმსხვერპლებს მას.

კაპიტალიზმის დეგრეაცია უდაოდ, მეცნიერულად დასაბუთებული ფაქტია. საინტერესოა რეაქციონერ კონტინენტში შექმნილი პოლიტიკური ხლართი.

გასული წელი ბურჟუაზიის პოლიტიკური ავანისის და ხეტიალის მთელი პერიოდია. გენუა, ლონდონი, პაგა, ლოზანა,—იი ის „წმინდა“ ადგილები, საითკენაც მისტიური განცდით მიილტვოდა ბურჟუაზიის მომავლადი სული. კაპიტალიზმის პიონერებმა ვერ მიაღწიეს მიზანს. კონფერენციების ციკლა ვერ გაიმართლა მათი იმედები. რელი შექმნა დაქვემდებარებული სხულის ლეკვა-კურთხევით განკურნა.

რას ეძებდა ბურჟუაზია? განსაკუთრებით ერთს: ზავისა და „კაცთა შორის სათნოების“ დამყარებას. ამით შესაძლებელი იქნებოდა წარმოების ნორმალური მდგომარეობის აღდგენა, ე. ი. მშრომელთა კლასის ჩვეულებრივი ექსპლუატაციის ბურჟუაზიის ვერ განხორციელდა

ილიუზია თათბირ-კონფერენციებში. პირიქით, კაპიტალისტურ მსოფლიოს შინაბრძოლაში არსებული ინტერესთა წინააღმდეგობა უფრო ნათლად და გარკვევით გამოაშკარავდა. მიზანთა დისპარმონია დასადგურდა ანტანტის გაერთიანებულ ოჯახში. ერთი ენა, მთლიანი გეგმა და ამ გეგმის განხორციელებისათვის შეთანხმებული მოქმედება უმთავრესი მომენტია, რომელიც ახასიათებს ბურჟუაზიის ფრონტს.

ბერძნების ტრადედა ბასრი მახვილია ბურჟუაზიის განიერ მკერდისაკენ მიმართული. ახლო აღმოსავლეთის ამბებში თიხის ქოთანით დაამსხვრია ანტანტის იმედები და საბჭოთა ქვეყნების წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკა.

ერთად-ერთი მნათობი, ბურჟუაზიის პიროვნებზე ამოტივტივებული, ფაზისში. გასულ წელში ბურჟუაზიის მიზნები დანაწილებული სახეები ფაზისტურ რეაქციამ ჩამოაყალიბდა. ფაზისში დაახლოებით ექვსი თვის ისტორია აქვს. ამ მცირე ხანში მოასწრო ფაზისში გაშლა-განვითარება, იტალიის ვიწრო ფარგლების გადალახვა. მაგრამ მსოფლიო არაა ბურჟუაზიულ განწყობილ ქვეყნის „ქრისტე მსხენლად“ მოვლინებული. ფაზისში ხიშტებით, მუშების მოტყუებით გაიმედა. იგი სცილობს „პროლეტარიატის“, საშუალო ელემენტების და ბურჟუა-მემწიფელების ინტერესების გამობატვას. ასეთია პარადოქსალი სინამდვილე. აშკარაა, ასეთ გზით, მშრომელი ხალხის განიარაღებით ვერ გაიმარჯვებს ბურჟუაზია. ფაზისში იქნა წინააღმდეგ მ თავი. მარცხენა ფრთა ებრძვის მარცხენა ფაზისტური მეთოდს—ფაზისტური შეტაკებები დღისგან დღემდე მემარცხენე ახლს. ახლო-აღმოსავლეთის სისხლის რიგის. ორმხვი ბუხბატე-

ახლო აღმოსავლეთი

საბერძნეთ-ოსმალეთის ფრონტზე.

ანკარა. 2 იანვარი. ოპერატიული ცნობების თანახმად ბერძნები სიმკაცრით ეპყრობიან კრიკის მუსლიმან მცხოვრებლებს.

29 დეკემბერს ინგლისის პაროლანტი გადაფრინდა რაცდებარკის ხაზზე, დაიწყო ფრენა (გამოტოვებულია).

სტამბოლიდან ვაზ. „ნიგეზის“ კორესპონდენტი იტყობინება: საბერძნეთის ჯარები თავმოყრილი არიან დასავლეთ ფრაკიაში.

სტამბოლიში.

ანკარა. 2 იანვარი. ახალი წლისთვის მოსალოდნელ არეულობის გამო, სტამბოლში პარტულეები გააძლიერეს.

— 10 ფაბრიკა და ქარხანა, რომელთაც სახმედრო ზელისუფლებს სტამბოლში იმყოფებოდა გადადის ეკონომიის კომისიარტის ხელში.

— ახალი წლის პირველ დღეს სტამბოლში მყოფმა საფრანგეთის წარმომადგენელმა მუჯენმა გაუპარათა მუსტაფა ქემალ ფაშას საპატივცემლოთ ბანკეტი, მუსტაფა ქემალ ფაშა ბანკეტზე არ გამოცხადდა.

ლოზანას კონფერენცია:

ანკარა. 2 იანვარი. გაზეთები ათავსებენ ცნობებს ლოზანას კონფერენციის კრიზისის შესახებ. ვაზ. „გოზნი-ოზნი“ სწერს: ლოზანაში ჩვენ დავინახეთ ძველი იმპერიალიზმის სახე, რომელმაც მხოლოდ ცოტაში გამოიცილა ნიღბი. დასავლეთ სახელმწიფოების მიერ შეთვისებული აგრესიული ტაქტიკა კიდევ მეტად აწინებს ზავის ჩამოყალიბებას. თუ ზავი არ იქნება დაიწყება ომი, რომელიც უფრო საშიშვლი იქნება, ვიდრე ყოველი ევროპული ომი. ჩვენ თანდროულად მივანახა მოვიგონოთ თუ მოკავშირეები არ მიიღებენ ჩვენ მოთხოვნილებებს, მაშინ შარშანდელი წლის საშინელებების ხელმოკრედ განმეორდება მთელი აზია და მთელი მსოფლიო იმყოფება დამონაწეველ მდგომარეობაში. მტკიცებულ სახელმწიფოების ორ რიგში ერთმანეთს ეწინააღმდეგებენ: გრული ერები მოკლდნან თხრევენს რომ თავს დასაბრუნებენ. ლოზანას კონფერენცია მთავარი მისიაა.

ფლორე ახალი ბრძოლის სახით. რას ეტყვიან კერძონი, პუნჯარე და მუსო-ლინი თავის ხალხს, როდესაც სთხოვენ მას ფულს და ხალხს ახალ ავანტიურების საწარმოებლად, ჩვენ გულწრფელად უნდა ვთქვათ, რომ ლოზანაში საფრანგეთი შლიტენლობა ინგლისის წინაშე, იტალია კი სრულებით მოკლებული იყო ნებისყოფას. ლოზანაში დასავლეთის სახელმწიფო ინგლისი ბრძანებლობს, მხოლოდ კერძონი არის ადამიანი, ლანარჩენები კი მის აჩრდილს წარმოადგენენ. ინგლისი ბრძანებლობს საფრანგეთზე და იტალიაზე. რას იტყვიან დასავლეთის ხალხები, როდესაც დაინახავენ ლოზანას კონსტიტუციონალურ შედეგს. არა მარტო საფრანგეთი და ინგლისი, არამედ იტალიაც განიცდიან საწინააღმდეგო გავლენას. საიდან ამოვიყვანოთ ინგლისი ახალ ასეულ მილიარდებს ახალი ომებისათვის. ნუ თუ სა-

ფრანგეთი ვერ მიხვდება, საით მიყავს იგი მის ახალ ავანტიურებს. ნუ თუ იტალია გაბნეულად გადაიხადოს უფსკრულში ინგლისის ლამაზი თვალმომსახურის. მართალია ევროპის დემოკრატიის ფარისებლობის საშუალებით შეუძლია აწარმოვოს მტაცებლობის და ძალადობის პოლიტიკა. მართალია, ევროპაში შესაძლებელია ყველა პარლამენტების და პრესის მოსყიდვა, მაგრამ ნუ თუ დასავლეთის საზოგადოებრივი აზრი დაუფერებს კერძონის და პუნჯარეს ამ ლაყბობას, ჩვენ მზათ ვართ ვიბრძობოლოთ ყველას წინააღმდეგ, რომელთაც მსოფლიოს ცეცხლი გაუჩინეს. რისი გულისათვის შეგვებრძოლება ჩვენ ინგლისის მუშა, საფრანგეთის გლეხი და იტალიის მუშა-ბატრაკი ჩვენ ამას არ დაუშვებთ და შევეკითხებით: საწყლებო, მოტყუებულნო, ნუ თუ თქვენ გახდებით ამ სისხლის ღვინის მსხვერპლი.

რუსული ვანკარგულეობა დაუგზავნა ფოსტა-ტელეგრაფის დაწესებულებათა უფროსებს იმის შესახებ, დეპუტების და მანბანების და ჩაუბარებლობისათვის პასუხისმგებლობის აღდგენის გამო შემოღობულია ტელეგრაფით სავალდებულო ცნობების მიწოდება ჩაუბარებულ დეპუტების შესახებ.

არის შაბლონური თქმა: მასწავლებელი—მედი ტრალიკული. კრიზისი კულტურის: სულიერის და მატერიალურის აქედან დაკნინება და მოშლა მომავლისადმი სამსახურის. საყვედური მასწავლებელს. მოსწავლე თაობა თვითნებაა და შვიცი.

შეერთების ცდები კერძონი სარკულად მიჩვენებულ სოლონი. (რუსულ ენაზე) და მეორე „საბავშვო“ კატარსისი—საბავშვო ბაღის ქვე-სექციის ნაშუშეგარი. (ქართულ ენაზე).

ლოზანას კონფერენსია

კონფერენციის მუშაობის განახლება ზარდა, 2 იანვ. ორშაბათს ლოზანას კონფერენციამ განაახლა მუშაობა. ამის გამო ბარერმა გაუგზავნა მისალმება შვეიცარიის კონფედერაციის პრეზიდენტს.

მოითხოვდა ერთა ლიგის წარმომადგენლის კანტროლის დაწესებას ოსმალეთის მიერ ეროვნულ უმცირესობათა შესახებ ხელშეკრულების სწორად ასრულებზე. თავის მხრივ ოსმალეთმა უარი განაცხადეს ბალკანეთის ხანელმწიფოთა დამოუკიდებლობის სახელმწიფოებისაგან მათ ტერიტორიაზე მუსულმანთა უმცირესობის სავანებო დაკვას.

სამეურნეო დახმარება ხოფლის გლეხობას. მიწადმოქმედების კომისარიატი იმუშავებს მთელ რიგ გლეხებს სოფლის მეურნეობის და მიწის მუშა გლეხობისათვის სამეურნეო დახმარების აღმოსაჩენად, განზრახულია. ამ საქმის ნაყოფიერ მსვლელობისათვის ყოველ მარაში შესაფერი ჰუნტების დაარსება. მიღებული ზომები, რათა შეძენილ და დარიკებულ იქნეს გლეხებს შორის საკურო სამეურნეო იარაღები; მოეწყოს კურსები, სადაც შეასწავლიან გლეხებს მიწის ნაყოფიერ და მუშავეებს.

შეიძლება ეს ინფორმაციის სისუსტის ბრალი იყოს ჩვენ გენდოდა ამ მხრივ შეგებოდიოთ მას. განათლების მუშაობა კავშირის კულტურულ-განყოფილებას თავიდანვე დაებადილია: განათლების მუშაობა სახლისა. იყო დაბრკოლებები.

მეორე ფრიად დადებითი მომენტი განათლების მუშაობა სახლის მუშაობაში არის: შრომის პროცესების კურსების დაარსება. არას ვიტყვი იმაზე: შრომის სკოლა დღეს არს მხოლოდ ლიტონი სიტყვა და ფიქცია. ამდენადვე საინტერესო ეს კურსები. იქ მასწავლებელი პრაქტიკულად ისწავლის შრომის და მისი ჩატარების პროცესებს. იქიდან მივიღებთ არა ხელოსანს—არამედ პედაგოგს—ხელოსანს და ეს იქნება უდიდესი მიღწევა შრომის სკოლის პრინციპის პროპაგანდისა. მუშაობა უკვე დაწყებულია. მალე მივიღებთ პირველ წყებას შრომის სკოლის კვალიფიციურ მუშაკების.

შედეგები

პოლონეთი. მასკოვი. 3 იანვარი. პოლონეთის სებაში არჩევნების გამო შეტანილია 125 საპროტესტო განცხადება არჩევნებში ბოროტმოქმედების წინააღმდეგ. ასეთი განცხადებების უმეტესობა შეტანილია ქალაქის და სოფლის პროლეტარიატის კავშირის წევრებისაგან.

ინდოეთი. მასკოვი. 3 იანვ. ინდოეთის პროფკავშირების კონგრესზე განხილულ იქნება საკითხი მუშათა პარტიის ლარსების შესახებ. კონგრესის გენერალურმა მდივანმა მიიღო მილოცვის დეპუტების ინგლისის კამუნისტური პარტიის მდივანისაგან და კომინტერნის მეოთხე კონგრესის თავმჯდომარისაგან.

გადახადის აკრების დახმარება აღმოსავლეთ საქართველოში. სასურსათო კომისარიატის ცნობით უკვე დასრულდა სასურსათო გადახადის აკრება აღმოსავლეთ საქართველოში. გადახადი გადაიხადა სულ 10 მარზაბი, აკრებულ იქნა ხსენებულ მარზაბში სულ 574,733 ფუთი ხორბალი.

მის გვერდით ქვე-სექციები—ჯერ-ჯერობით 10. 1) საბავშვო ბაღის და შრომის სკოლის პირველი უჯრუფის. 2) მოწავის თვით მოქმედების და თვით მმართველობის. 3) ისტორიის. 4) ბუნების მეტყველება—გეოგრაფია—ფიზიკის. 5) ხელოვნების (გალობა, ხატვა, ხელსაქმი). 6) საბავშვო სახლის. 7) ნების: ქართული. 8) რუსული. 9) სომხური. 10) პედაგოგიური.

ამ თამად „სახლი“ იკითხება: საქართველოს ფიზიკურ გეოგრაფიის კურსი, (ლექტორია: ლაისტერი), რის შემდეგაც დაიწყება მეორე კურსი: საქართველოს ეკონომიკური ისტორია. თუ შედეგობაში მივიღებთ ამ დარგის შესწავლის სისუსტეს—ამჟამად ის დიდი ინტერესი, რითაც ეს კურსები ინათლება.

ახალი ამბები

„კრიზისის“ გუშინდელი ნომერი (385) ხტამამ გავგიფუჭა და აღარ გამოსულა. — პროექტი ხანლებიხა და ავარაკების ხანელმწიფო კუთვნილებათ გამოცხადების შესახებ. შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატმა შეიმუშავა პროექტი ხანლების და ავარაკების ხანელმწიფო კუთვნილებათ გამოცხადების შესახებ, რომელიც უკვე წარედგინა დასამტკიცებლად სრულიად საქართველოს აღმასრულებელ კომიტეტს. პროექტის ძალით ხანელმწიფოს კუთვნილებათ შეიძლება გამოცხადებულ იქნენ ის ხანლები და ავარაკები, რომელთა პატრონი სახლავარაკართ გაიქცენ და ისეთ პირების ქონება, რომელთაც აქვთ სახლის გარდა, სხვა უძრავი ქონება; აგრედამ ხანლები და ავარაკები, რომელთაც აქვთ ხანელმწიფოებრივი ხასიათი. ხანელმწიფო კუთვნილებათ არ შეიძლება გამოცხადდეს ხანლები და ავარაკები ობლების, ავადმყოფების და ომში დაჭრილ-დასახირებულების, არც ისეთ პირების, რომელთაც მხოლოდ თავიანთი საკუთრებისათვის სკირათ და ნორმის მიხედვით შეადგენს სრულ საკუთრებას.

გინაობის წინააღმდეგ პროექტი. იმ ანარქიისა და სხვა და სხვა წესის მოსასპობლად, რომელიც არსებობს დღეს გინაობის მოწამბათა გაქმობის დარგში, შ. ს. ს. კ. შეიმუშავა მთლიანი და ერთსახიანი ფორმის გინაობის წინააღმდეგ მთელი რესპუბლიკის მოქალაქეთათვის პროექტი წინააღმდეგ, დადგენილების და განმარტებითი ბარათისა წარდგენილია სახალხო კომისარიატსა და კომისარიატს და დასამტკიცებლად. — მშაჩის არქივი. მშაჩის მთელი არქივი (4 თასი ფუთზე მევი), რომელიც გაბნეული იყო ქალაქის სხვა და სხვა სასულიერო ხასიათის კანტროლებში, გადატანილ იქნა შინ. საქ. სახალხო კომისარიატის მოქალაქობრივ მდგომარეობის განყოფილებაში. — საქართველოს ხრული რუკა. იანვრის პირველ რიცხვებში გამოვა განაცხადი შ. ს. ს. კომისარიატის ტროკიზაციის მიერ, პრ. ჯავახიშვილის რედაქტორობით შედგენილი სრულიად საქართველოს რუკა ქართულ ენაზე. რუკა ათ ვერსტიანია. — ცნობების მიცემა ჩაუბარებულ დეპუტების შესახებ. ამიერ-კავკასიის ფოსტა-ტელეგრაფის კომისარიატმა ცი-

სკოლა მუსლიმან მოხანდღობისათვის. ქალ. აღმასკომის პრეზიდენტს სასურველად მიანჩნა ქალ. ტფილისის მუსლიმან მოსახლეობის შუამდგომლობის დაამყოფილება მუსლიმანთა სკოლის შენობის აგების შესახებ. დამტკიცებულ იქნა სააღმშენებლო კომიტეტის შემადგენლობითი სია: კულიბეკოვი, ხალიმოვი, რუსამბეკოვი, დადაევა და აბასაღევი კომიტეტის თავმჯდომარეობა დაევალა აბს. ლ. რუხაძეს. სააღმშენებლო კომიტეტს ევალება დაათვალიეროს სასწრაფოდ მუსლიმან მოსახლეობის მიერ სკოლისათვის მიჩნეული ადგილი, შეადგინოს სკოლის შენობის გეგმა და ხარჯთ-ილრიცხვა. შენობა უნდა შეიკავდეს: საბავშვო ბაღის მთლიან შრომის სკოლის და პედაგოგიურ ტენიკუმის ბინებს. სახალხო ჯანმრთელობის კომისარიატის წინაშე აღძრულია შუამდგომლობა, რათა აღმოუჩინოს სააღმშენებლო კომიტეტს მატერიალური დახმარება შენობის აგების საქმეში.

სილოვან გიორგის კი უიანი. ამა წლის 19 ნოემბერს პეტროგრადაში ტრალიკულად დაილუპა ახლად უმაღლეს სწავლა დამთავრებული, ჯან-ლონით და ენერგიით აღსავსე ახალგაზდა სილოვან ყიფიანი. მცხ. ოკრიბისა ქუთაისის მარზის, მან-1910 წელს დაამთავრა ქუთაისის ქართული გიმნაზია და უმაღლეს სწავლის მისაღებად აირჩია პეტროგრაღის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ელექტროტენიკური განყოფილება. მთელი თავის

ენერგიით შეუდგა სწავლას, მაგრამ ხელეწირობა, არეულობა და ამასთანავე განზრახვა ახალგაზდისა მიიღო ფართო განათლება და ამავე დროს არა მოჩქარებ-მიუფერებლად გამოცდების მიზარება, არამედ სრული შეთვისება თავის სპეციალურ საგნებისა, იყვნენ მიზნები რომ ეს ახალგაზდა შერჩა პეტროგრაღს და დაამთავრა სასწავლებელი მხოლოდ ამა წლის 15 ნოემბერს. იმისთვის რომ ჩაე-ბარებია ესა თუ ის საგანი განსვენებული თვეებით მეცადინეობდა, აშუქებდა ყოველ საკითხს მრავალჯერ სახელმწიფოანგლებიდან და მხოლოდ მის შემდეგ, როდესაც იკრძობდა რომ საგანი სრულიად, უნაკლოდ შეთვისებული ქონდა, აბარებდა პროფესორს. მართალია

წერილი პეტროგრადიდან

სილოვან გიორგის კი უიანი. ამა წლის 19 ნოემბერს პეტროგრადაში ტრალიკულად დაილუპა ახლად უმაღლეს სწავლა დამთავრებული, ჯან-ლონით და ენერგიით აღსავსე ახალგაზდა სილოვან ყიფიანი. მცხ. ოკრიბისა ქუთაისის მარზის, მან-1910 წელს დაამთავრა ქუთაისის ქართული გიმნაზია და უმაღლეს სწავლის მისაღებად აირჩია პეტროგრაღის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ელექტროტენიკური განყოფილება. მთელი თავის

ენერგიით შეუდგა სწავლას, მაგრამ ხელეწირობა, არეულობა და ამასთანავე განზრახვა ახალგაზდისა მიიღო ფართო განათლება და ამავე დროს არა მოჩქარებ-მიუფერებლად გამოცდების მიზარება, არამედ სრული შეთვისება თავის სპეციალურ საგნებისა, იყვნენ მიზნები რომ ეს ახალგაზდა შერჩა პეტროგრაღს და დაამთავრა სასწავლებელი მხოლოდ ამა წლის 15 ნოემბერს. იმისთვის რომ ჩაე-ბარებია ესა თუ ის საგანი განსვენებული თვეებით მეცადინეობდა, აშუქებდა ყოველ საკითხს მრავალჯერ სახელმწიფოანგლებიდან და მხოლოდ მის შემდეგ, როდესაც იკრძობდა რომ საგანი სრულიად, უნაკლოდ შეთვისებული ქონდა, აბარებდა პროფესორს. მართალია

დაც აიხანაგ-სტუდენტების მოწოდებით ყველა საგნები და სახელმწიფო გამოცემები განსვენებულმა ჩაბარა უნაკლოდ. მაგრამ მას ინტერესებდა არა მარტო თეორია, პრაქტიკის მისაღებად ის უკანასკნელ ხუთი წლის განმავლობაში მუშაობდა „ოგნესკლადის“ ქარხანაში. ამ ხნის განმავლობაში ის მჭიდროდ დაუახლოვდა ამხანაგებს, მჭიდროდ შეუკავშირდა მუშებს, რომელთა შორის არა თუ მარტო პატივისცემა დაიმსახურა არამედ უარეს სიყვარულით შეიქნა, დაჯილდოვებული. ეს სიყვარული შედეგი იყო მისი მომხმარებელ, ყოველ ქირავარამზე გამომხმარებელ ყოველ მუშაობისთვის თავის მუშაობაზე მიმდებ ხასიათისა.

ხუთი წლის განმავლობაში არც ერთ მუშას ქარხნისას, არც ამხანაგს სამსახურით და სასწავლებლით, არც ერთ ქართველს არ ახსოვს, რომ განსვენებული სულდანი ჩაენდინოს, მეგობრულ მოვალეობაზე არ გადავიკრებოდით და ყველადათვის შეძლების და გვარად დახმარება არ გაეწიოს თავის გამოცდილებით და ცოდნით. მთელ ქარხნის მუშებისათვის და ადმინისტრაციისათვის, ამხანაგებ-მეგობრებისათვის ეს გულკეთილი ადამიანი სათაყვანებლად იყო გამხდარი.

და სწორედ ეს გულკეთილობა შეიქნა მიზეზი მისი ტრადიციულ დაღუპვისა.

„ოგნესკლადის“ ქარხნის მუშებს მიეღოთ კომუნალურ განყოფილებიდან ხის სახლი დასანგრევად ამ ზამთარში შეშისათვის. მუშებს დაეწყათ სახლის დანგრევა და მისულები იმ მომენტამდე, რომ სახლის კედელი უნდა ჩამოგრებულიყო თუმცა განსვენებულს სრულიად არ სჭირდებოდა შეშა და არც ქონდა წილი სახლის ნანგრევებში, მაგრამ მაინც გაყოლოდა მუშებს დასახმარებლად. შებრალებია ერთი მოხუცი მუშა, რომელიც ეწველებოდა ბოძის გამოჭრის და შეუღწევის, რომ სადაც არის კედელი ჩამოიგრევა და შეიძლება მოხუცს ვერ გამოეწყობოდა, განსვენებულს მიუზღარიან მოხუცისათვის წინადადებით კედლის დანგრევის მასზე გადასაცემად.

კედელი სადაც არის დანგრევა და შენ მოხუცს ახა სად შეგიძლიან გამოასწორო, მე მომეც კული, ახალგაზდა ვარ და უფრო ადვილად შეგსძლებს გამოსწორებას.—მოხუცს მიუცია იარაღი და ბოძის შემოჭრის შემდეგ კედელი წაქცეულია, ამ გულკეთილ ადამიანს ვეღარ გამოუსწორია და ნანგრევებში მოყოლილია. ნახევარ საათის განმავლობაში უწყვეტად განსვენებულს მხარის განსათავისუფლებლად, მაგრამ ამაოდ: მხოლოდ ამ ხნის შემდეგ როგორც ყოფილა გამოუტანაით სასიკვდილოთ დაზიანებული და სამი საათის შემდეგ 19 ნოემბერს კიდევაც გადაიცვლია.

მოულოდნელმა, ტრადიციულმა სიკვდილმა აატირა (სიტყვის სრულ მნიშვნელობით) ქარხნის ყველა მუშები და ამხანაგ-მეგობრები.

დასაფლავება განსვენებულისა, რომელიც მოხდა 23 ნოემბერს, მაჩვენებელი იყო იმ ძლიერ სიყვარულის, რომელიც ჩაენერგა ამ ადამიანს მუშებში და ამხანაგებში. ვიცი რომ ეს ახალგაზდა მომკვდარიყო თავის სოფელში მთელი სოფელი—ბრაღიანი და უბრალო—ყველა კლბის მიხედვით მორთებდა ტირილს და ეს გასაკვირველი არ იქნებოდა, ვინაიდან ეს ჩვეულებაა ჩვენი სოფლისა, მაგრამ როდესაც ვხედავთ ქარხნის მუშების ტირილს, როდესაც ვხედავთ მათ განუზომელ მუშაობებს, სწორედ გამოცემაში მოვიდოდა იმ ძლიერი გრძობისაგან, რომელიც ჩაენერგა განსვენებულს მუშებში.

ქარხნიდან გამოსვენების შემდეგ საფლავის მიწით ავსებამდე ტირილდნენ, უფროდ დაკარგულს ამხანაგს და რომ მომავალშიაც თვალ წინ ქონდათ მუდმივ მისი სახე—სურათი გაედიდებოდა ქარხნის კლბებში ჩაოსაკიდებლად—განსვენებულის ხსოვნის—ოღანიშნავით.

დასაფლავების დღეს ქარხანამ შეწყვიტა მუშაობა, მუშებმა მოიწყვეს ორკესტრი და მთელი მუშების, საპატიო დარაჯების, სამხედრო მედიკურ ქართველ სტუდენტების და პოლიტექნიკუმის სტუდენტების თანხლებით დასაფლავებს ცხედარი „ბოგოსლავის“ სასაფლაოზე, სადაც გადაწყვეტილია ძეგლის აგება მუშების მიერ.

განსვენებულის ცხედრის წინ გრძობით აღსავსე სიტყვები წარმოსთქვამს ქარხნის მუშების წარმომადგენელმა, ქარხნის კომისარმა, კოლექტივის ორგანიზაციის და სტუდენტების წარმომადგენლებმა. სიმწიბრით, სიმწიბრით აღსავსე უბრალო, მაგრამ გრძობიერი სიტყვა წარმოსთქვა დაკრემლიანებულმა იმ მოხუცმა მუშამ, რომლის მაგიერ თავი შესწირა განსვენებულს.

სამშობლოს მოცილებული ამდენ ხნის განმავლობაში, სახელმწიფო გამოცემების და ინსტიტუტის გათავების შემდეგ განსვენებულის მუდმივი ლტოლვილება სამშობლოში დაბრუნებისა და შობილ ერის სამსახურისა თითქოს განხორციელებულა იყო და კიდევ მრავალ გვარგემებ გამოუმუშავებელი ახლო თვეებში აპირებდა დაბრუნებას, მაგრამ არ დასცალდა თავისი ნიჭი და ენერჯია, ამდენ ხნის ნაშრომი და ნაწვლები გამოცდილებამ შეეწირა სამშობლო მხარის ასაყვავებლად, რაც შეადგენდა მის ერთადერთ და საბოლოო იდეალს.

ბ. ჩუბინიძე.
პეტროგრადი.
23 ნოემბერი 1922 წ.

წ. დაიარებოდნენ ყველა ესენი 1916 და 917 წ. წ. მოაკლდა ახალქალაქს. მიზეზი ამას ბევრი აქვს.

უპირველეს ყოვლისა სადაც გრაკილიან—სოფ. ახალქალაქამდე 6-7 ვერსით, ეს გზა საშიშარი შეიქმნა. საშიშარი არა უარალობის გამო, არამედ ყოველ მესამედ და ნახევარ ვერსის მანძილზე ურმით ან ეტლით მოგზაურობის დროს გზაზე შეხვდებით ჩანგრეულ ბოგირებს ან პატარა ხიდებს; კიდევ კარგი ადგილობრივმა მეეტლემ და მეურმემ იცის რომ ამა თუ იმ ადგილას დანგრეულია ხიდი, თორე დამე მოგზაურობის დროს დიდი უხედურება დატრიალდებოდა. მათ უხედობით ყოველ შემთხვევაში შეჩერება, მახლობელ სოფლიდან ან ბაღებიდან უნდა მოიტანონ ხეები, გაამაგრონ ხიდი და ისე გადაიარონ ხეი.

ყველა ესენი ხდებოდა უპატრონობით და უსურადლებობით, იმედია ახლა კი ვისგანაც უფრო არს მიექცევა ამას ჯეროვანი ყურადღება.

დიდი ხიდის გაკეთებას ახალქალაქი თვით ვერ ახერხებს თუ დახმარება არ გაუწია ან გორის მხარის აღმასრულებელ კომიტეტმა და ან ცენტრალურმა მთავრობამ.

ხიდის აგებაც აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს ვინაიდან მთელი ახალქალაქის თემი წყალდიდობის დროს განიცდის დიდ ჭაჭირვებას, მით უმეტეს მაშინ, როდესაც სადღურად მოდიან მატარებელი მოსული ხალხი და თემის მარცხენა მხარეს უხედობით ცის ქვეშ დამის გათენება, ანდა თუ გაბედეს და ადევლებულ წყალში დააპირეს გასვლა, ბევრი თუ შვილობით გადაარჩება ან გავა, ასეთ დროს ადამიანის მსხვერპლიც ბევრი გვიხანავს.

იმედია ამ მოვლენასაც მიექცევა ურადღება ვისგანაც უფრო არს.

მესამე და უმთავრესი მიზეზი ამ სოფლის ჩამორჩენისა არის მდინარე თემის სისტემატიური ადიდებდა.

ამ 8-9 წლ. განმავლობაში წყალდიდობა ყოველწლივ მატულობს და წაიღო, როგორც ძველი გოდორ-ყურები, აგრეთვე თემის ხეობაზე მდებარე ბაღები და რამოდენიმე ძველად აშენებული სახლებიც.

აი სწორედ ეს გოდორ-ყურები იყვენ რომ მაგრა უდგენ თემის მარჯვენა მხარეს და ახალქალაქს არავითარი საფრთხე არ მოელოდა, მაგრამ გოდორ-ყურების წაღების შემდეგ წყალდიდობა ნელ ნელა ძირს უთხრის ახალქალაქსაც. თუ საჩქაროდ არ გაუმავრდა მდინ. თემის ნაპირები. წყალდიდობა მთლად გამოუთხრის ახალქალაქს ძირს.

ნიკოლოზ შაპიძე.

ხელოვნება

ახალი ქართული ოპერა

ბიჭორ დოლიძემ დასწერა ახალი ოპერა და გააცნო მუსიკალურ მხატვრულ წრეების და პრესის წარმომადგენლებს ე. წ. დეკემბრის 27-ს სახელმწიფო საოპერო თეატრის ფოიეში, ოპერის მოსმენის შემდეგ შესდგა ეიური სახალხო განათლების კონსერვატორისა და მუსიკალური წრის წარმომადგენლებიდან. მხოლოდ elonier ansug-ით, რა თქმა უნდა, ძნელია წარმოდგინო დოლიძის ახალი ოპერის სრული სახე, მაგრამ ვიცევი მხოლოდ, რომ ავტორი დიდ მნიშვნელობას აძლევს ორკესტრს, ორკესტროვკა და ინსტრუმენტოვკა, საფორტეპიანო შესრულების მიხედვით, რთული და ღრმაა, თუმცა მოითხოვს მეტ დეტალურ შემუშავებას. ლამაზია სოლოები მთავარი პირობისა—მოწყალების დის ცისანის და სტუდენტის ვახტანგის (არია, ლექსი 2 და 4 აქტიში). სიუჟეტი აღებულია ახლო წარსულიდან, სახელდობთ ევროპის ომის ეპოქიდან. აი მოკლეთ:

ცისანას, ქართველ ილეურ ქალიშვილს უყვარს სტუდენტი ვახტანგი, ომში გასაწყვეტი, რომ ახლო იქნეს საყვარელ რელ არსებობასთან და ამასთანავე დახმარება აღმოუჩინოს მუშაობა—ცისანის მიდის მოწყალების დათ. ვახტანგი რევოლუციონერი და თავის იდეას აგრეცელებს რუს ჯარისკაცებში. ვახტანგი დაატუსაღეს, დახვრტვა მოელის. ცისანი ცდილობს განათავისუფლოს ვახტანგი, მაგრამ ოფიცერი გორსკი, რომელიდანაა ვახტანგის განთავისუფლება დამოკიდებული, პირობას უდებს ცისანას დანებდეს მას. ბევრი ბრძოლისა და ტანჯვის შემდეგ ცისანი თანხმდება, რომ იხსნას ვახტანგი. მაგრამ ამ დროს რუსეთში მოხდა რევოლუციონერული მარტობა იცვლება. დოლიძეს ჩაუმატებია რამოდენიმე მოტივი ad hocs: ისმის მარსელიობა, სამგლოვიარო ჰიმის მიხ.

ენახოთ რას იტყვის ეიური. ყოველ შემთხვევაში ოპერა დიდებება თუ არა სულერთია, მაგრამ ბიჭორ დოლიძის ნიჭიერებაში უკვე შეტანა ძნელია ყველაზე ხელი უნდა მოუშაროთ მას და შეძლება მისი დისრულეზული სახე მიიღოს მისმა მუსიკალურმა ნიჭმა.

პ. ბებუთოვი.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია გამოცემული—მთავარი კომიტეტი.

მოფხაკილი ამბები

ზნა აქაჩიდან. ქართველი ერის შრომატოლი ენა ერთად ერთი ქართული ენაა. მან სხვა ენა არ იყო და არ იცის. ქართველი ინტელიგენცია და მისი არისტოკრატიული ნაწილი წრუსულ და სხვა უცხო ენაზედაც იოლად გადიოდნენ და იოლად გაივლიან.—ამიტომაც მუშურ მთავრობის საღმთო მოვალეობის უნდა იყოს, რომ იქ, სადაც მათურად ბინადრობს ქართველობა, გასავალი ჰქონდეს ქართული ენას. ეს ქონდა მიზნად აჭარის პირველ საბჭოთა ყრილობას და პირველი მისი დეკრეტი ღვთისა და ქვეყნის გასავლიან აცხადებს, რომ აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკის სახელმწიფო ენა არის ქართული ენა და ამ ენაზე უნდა წარმოებდეს ყველა სახელმწიფო, თუ საზოგადო დაწესებულებებში საქმის წარმოება.—ამას ადარებენ და ამტკიცებენ აჭარის შ. ს. ს. კ. ცირკულიარული წერილი ყველა საბჭოთა დაწესებულებებისადმი, სადაც ყველას ეძლევა წინადადება აწარმოონ საქმეები ყოველ მიზეზ გარეშე ქართულ ენაზე, რომ შრომობელ ხალხს ქართველი ერისას ექვი არ შეეპაროს საბჭოთა მთავრობის გულწრფელობაში.

აქვე მოვიყვანთ ზოგიერთ ოფიციალურ ცნობებს თანამშრომელთა ეროვნულ შემადგენლობის შესახებ: აჭარის სახალხო სამეურნეო საბჭოში სულ 233 თანამშრომელია, მათში რუსია 90, სომეხი 48, პოლონელი 7, უკრაინელი 2, ბერძენი 13, რუსის ურია 10, ლატვიელი 8, რუმინელი 1, ყარაიაზელი 1, აფხაზი 1, ოსი 2, ასირი 2 და ქართველი კი მარტო 53.—საბჭოს გამგე და ყველა საპასუხისმგებელ ადგილზე უცხოელებია.—ავიღოთ ახლა კომისარია, აქაც გამგეა ქართული ენის არ მყოფნი და თანამშრომლებად—რუსი 5, სომეხი 2 და ქართველი 4, ასეთივე მდგო-

მარტობა კომუნ. მეურნეობაში, სადაც სათავეში სდგას პევეკოვი და თანამშრომელთა (პასუხისმგებელ თანამშრომელთა) უმრავლესობა უცხოელებია;

ჩვენ უცხოელობით არავის ვიწუნებთ, მაგრამ ქართულის ცოდნას აუცილებლად მოვსთხოვთ, ვისაც გულწრფელად სურს ემსახუროს ქართველ შრომობელ ხალხს.

საქმის ინტერესი მოითხოვს, რომ პროფ. კავშირთა საბჭოს პასუხისმგებელ თანამშრომლებად მაინც ქართველი უნდა იყოს.—ეს ხომ საქართველოს მუშათა კავშირია, ამ დაწესებულებასთან ისეთ კაცებს აქვთ საქმე, რომლებმაც გარდა ქართულისა სხვა ენა სრულებით არ იციან.

საჭიროა ამას განსაკუთრებული ყურადღება მიექციოს და დროზე იქნეს შესაფერის ზომები მიღებული. არც ერთ ბრძანებას საბჭოთა მთავრობისას მეორეჯერ განმეორება არ დასჭირვებია, ყველა ბრძანებანი რკინის ხელით და ურყევი ნებით უნდა გატარდეს ცხოვრებაში.

ბინდიკალიძე.

გორის მარა.

სოფ. ახალქალაქი. ეს სოფელი ბუნებით მდიდარ ადგილას არის აგებული. მის უმთავრეს სიმდიდრეს შეადგენს მთის წყარო, რომელიც გაღმობაჩქარებს სოფლის 6-7 ალაგს.

ახალქალაქი საავარყო ადგილია. 1912, 13 და 14 წლებში იმდენი მოავარაკენი მოდიოდნენ ახალქალაქში, რომ ზოგნი ბინასაც ვერ შოულობდნენ და მახლობელ სოფლებში რჩებოდნენ. აგრეთვე ქ. ტფილისის მიწის მშობელთა სასწავლებელმა ახალქალაქში ააგო სპეციალურად სასწავლებლის შენობა და მუდამ წელს მთელი თავისი შემადგენლობით, პრაქტიკულ სამეცადინოთ 1915

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავარი კომიტეტი

მთავარი კომიტეტი

ამით აცხადებს საურადადებით

იმ ანგარიშ ვალდებულ პირთა და დაწესებულებათ, რომლებმაც ითვლება გაუპართვალაი აპანსაში და ვალაში,

აუცილებლად უნდა გაამართლონ ავანსები სათანადო გასამართლებელი საბუთების წარმოდგენით (თუ ავანსი გაუხმარებელია ფულად უნდა წარმოადგინონ) და ვალები გადაიხადონ კომპაჯად 1923 წ. 1-ლ იანვრამდე. წინააღმდეგ შემთხვევაში საქმე გადაეცემა საქართველოს საგანგებო კომისიას სათანადო ზომების დასაღებად.

საქ. დამშ. დამხმარე მთავარი კომიტეტი.
23 დეკემბერი, 1922 წ. ქ. ტფილისი.

დოქტორი გ. შავრაბიანი

ე. ახიხენტი ბერლინის უნივერსიტეტის კლინიკებისა

შინაგანი და ვენერული ავთიუფობისა, რენტგენის სინათლის—ელექტრონის წამლობის კაბინეთი.

იღებს 9-12 ს. დღის და 5-7 ს. საღ.

ბებუთოვი ქუჩა № 28.

ამირ-პაპასიის რკინის გზის ტფილისის ქალაქის

ს ა დ გ უ რ ი

იღებს სტა და დიდი ხნი

ტვირთებს და საოჯახო ნივთებს

შ ე ს ა ნ ა ს ა ლ

საწყობებში ხადგურზე და ქალაქში ერევის მოედანზე უოფილ თამაშების ქარგახლაში.

შალვათიან პიროგაზუი.

ამიერ-კავკასიის რკ. გზების ტფილისის პალაის

ს ა დ გ უ რ ი

იღებს გადახატანად ტვირთებს რკინის გზის

ხადგურიდან შემდეგი

შ ა ს ა გ შ ი:

პან. ფუთხე	
ერევის მოედანადე	15,000
მოედანადე	15,000
ვორონკოვის მოედანადე.	10,000

სხვა პუნქტებამდე შეთანხმებით.

ყოველ დღე საბარგო სადგურზე იმყოფება ქალაქის სადგურის წარმომადგენელი ტვირთების გადატანის მომდობლობათა მისაღებად.

საქართველო

„საქართველო“

გამოცემა ხუთშაბათობით

წერილები გამოცემაზე უმეტესად მისამართით — ტფილისი
„საქართველო“ რედაქცია, სასახლის ქ. № 6.
მასალები ერთ გვერდზე უნდა იყოს დაწერილი, ავტორები უნდა
უხდონ იყოს წარწერა „საქართველო“ ხმისათვის.

არჩილი და საქართველოს პრობლემა

II

ამ მრავალ საჭიროებებში საქართველო
შორის, რომელიც იჭრებინა ბოლო
დადამინის ცხოვრებაში, მეტად მნიშვნე-
ლოვანი და მასთან ერთად რთული—
ეროვნული საკითხია.

ეს ის საკითხია, რომელსაც ყოველი
პოლიტიკური მოღვაწე თავის ყურად-
ღღობის საგნად იხილდა და თავისებურ
ხსენება-განმარტებას აძლევდა მას.

როგორც ყოველივე მოვლენას, ისე
ეროვნულ საკითხს მომწიფებას საზოგა-
დოებაში თავისი დასაწყისი და განვი-
თარების ეტაპები აქვს.

ამიტომ, რომ ამჟამად წარმოვიდგი-
ნოთ ებლანდელი ჩვენი სინამდვილე და
თვით თემის: არჩილი და საქართვე-
ლოს პრობლემა—ის სურათი სრულ ვყოფი-
ა, აუცილებლად საქართველოში გა-
სულია იმ მიზეზები და მიზეზები, რომ-
ლებიც საჩუქრად ედგა განსაზღვრულ
შედეგებს, მრწამსის წარმოშობას.

ამ მიზეზები ცოტა ექსკურსიის გაკეთე-
ბა მოვიხილოთ წარსულ საუკუნის მეო-
მე ნახევრის ისტორია და მოკლედ
სტრუქტურულ და ისტორიულ ის მთავარი
მომენტები, რომლებსაც ადგილი ჰქონდა
მანძილზე ჩვენი ცხოვრებაში.

ამ თვითვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ
ისეთი რთული და ვრცელი საკითხის, რო-
გორც არის არჩილის ნაპირის შეს-
წავლა და მასთან დაკავშირებით საკა-
რიველოს პრობლემის განმარტება, შე-
ტად მთელი საქმეა. სიბრტე მით უფრო
მატულობს, რომ ამ საკითხს ხანგრძლივი
ისტორია აქვს და მასთან ერთად მის
შესახებ თუქცა ბევრი იქნება და დაიწყო-
რა—უფრო-უფრო მსოფლიო აზრი არაა
დაპყრობილი ჩვენი საზოგადოების
დართო მასში. ამიტომ შეგვიხილოთ მას
მხედრად, რამდენადაც ეს შესაძლებელია
საგანით ფურცლებზე.

ჩვენ არ შევძლებთ საქართველოს
ცხოვრებას წმ წლებში, როდესაც ჩვენი
ეროვნული მავსისემა მიძინებული იყო
და ახლად ფეხ-ადგილზე თავდა-ზნაუ-
რულ ინტელიგენციამ დაივიწყა თავის
მე“ და მთელი მათი ზრუნვა და ლტო-
ლვა პირადი ინტერესებს და დაქვემო-
ფლობას არ გეგმავდა. საიბრტეო
ჩვენი წმ წლის აქეთ მდებარე ხანა,
გზობიდან დაახლოებით ამ წლებიდან
იწყება ჩვენი გათავისუფლება; იმდენი
აზრები, შეხედულებები, ჩხედვები გან-
საზღვრული წოდებები და პოლიტიკ-
ური უკუკითხვები და სახელმწიფოებრივ
მთავრობის საკითხებზე სუა-ბასი და
მართა გაცვლა-გაორკვლა სწავრობის
პრესში. კრესელში, ფურცლებში, ილ.
გაგვიანე გ. წყურთელი და ს. იყვი
პირველი საზოგადოება ასაბრუნებელ გაო-
სული მოღვაწეები და გამომავლები მ
შიადელი საზოგადოებრივი აზრისა.

სწორედ რომ 18 საუკუნის მეორე ნა-
ხევარი და განსაკუთრებით კი უკანას-
კელი წლები საპარტალიანად ითვლე-
ბოდა „აზრთა ხეტიალის“ ხანად. ჩვენი
საზოგადოება საზოგადოებაში თანდათან
გითავადე და მფიცადე საზოგადოე-
ბრივი აზრი. არესაც საკონტრად გა-
მოსიკრა და ხაცლად ერთი გახეთისა,
როგორც ეს წმ წლებში იყო გამოდის
ჩაოდენი და მათ შორის ცხოველი
კამათი იმართებოდა, რომელსაც პოლი-
ტიკური მასიები არ ქონდა. ინტელი-
გენცია მამიხილი თქვადა-ზნაურობა
წოდან გამოსული იყო მავრამ შეიდეგ
ხდებოდა. საზოგადოების დიფერენციალია
და დაბალი წოდებიდანაც უფროდებიან
მათ.

რუსეთის თვითმპყრობელთამ საში-
ნელი შედეგები გამოიღო; ქართველი
ხალხი სისტემატურად ვაჭროვდებოდა.
მევის მთავრობის პოლიტიკა, რომელიც
განაპირა ქვეყნების და მათ შორის სა-
ქართველოს გარესგანაპირა მდგომარეობ-
და, თავისი ნაყოფი გამოიღო.
ქართველი ხალხის ზოგი ნაწილი—გა-
საქართველები კი თავდა-ზნაურობა მე-

ვის ტანტისადმი ერთგულად გაიტაცა.
ხდებოდა ჩვენი დენაციონალიზაცია და
მთელი ერთ განსაცდელში იყო და აშ-
კარა გადაგვარებას გზას დაადგა.

მოწინავე ელემენტები ჩვენი საზოგა-
დოებისა გრძობდა მეფის პოლიტიკის
სიღმეობრივს; კარგად ხედავდნენ რომ
ენის, სწავლა-განათლების საქმე განსა-
ცდელში იყო ჩავარდნილი და პრესაშიც
სწვრდნენ ამის შესახებ. მაგრამ მათ არ
ქონდათ გარკვეული გზა, რომლითაც
უნდა ევლოთ; მათ არ ქონდათ თავის
მომავალ მოქმედებისათვის შემწეებულ-
ლი პროგრამა ე. ი. არ იყვნენ განსა-
ზღვრული ფიზიონომის მატარებელი და
და, როგორც არჩილი ამბობს: „ქართუ-
ლი ეროვნული აზროვნება პოლიტიკურ-
რის მხრივ დაუზრუნველელი იყო“.

მაგრამ მე-XIX საუკუნის მიწურულში
და ოცის დასაწყისში მოწინავე ერთ
დიდი ცვლილებები; ჩვენმა ინტელიგენ-
ციამ შეითვისა რუს საზოგადოების საუ-
კეთესო იდეალები, რაც გამოიხატა ლი-
ბერალურ აზროვნების დაპყრობებაში
მეორე მხრივ ჩვენი ფეხს იკიდებდა ე.
წ. სოც.-დემოკრატიული გმობილება,
რომელმაც თავისი პრესაც დაიარსეს.

ამ რიგად ჩვენში ხდება ერთგვარი
საზოგადოების გადაჯგუფება: ცხოვრება
თან და თან წინ მიიწევის, ის თავისი
მოთხოვნებიდან აყენებდა. ახალმა სიომ
და ლიბერალურმა აზროვნებამ მთელი
სიმწვავეთ აგრძობინეს ქართველ ხალხს
რუსიფიკატორული პოლიტიკის უარყო-
ფითი გავლენა და ბუნებრივად შეი-
ქნა ძიება ახალი გზის და მეთო-
დების.

უმთავრესად ორი ერთმანეთისადმი
საწინააღმდეგოდ განწყობილი ჯგუფები
გამოიღან სამოქმედო ასაბრუნებელი პირე-
ლი ჩამოყალიბდა ეროვნულ-ბურჟუაზულ
პარტიის სახით, მეორე—კი ე. წ. „მესა-
მე დასი“—სოციალ-დემოკრატიული პარ-
ტიის. ამ ორ პარტიათა შორის საქარ-
თველოს საკითხის გარკვევის დროს არ
არსებობდა საერთო ენა. ერთნი—გამს-
კვალულნი წარსულისადმი დიდი რწმე-
ნით და სიყვარულით საქართველოს ძველ
წოდებში, ძველ სახელმწიფოებრიობით
აღდგენაში ხედვდნენ თავის იდეალების
გახორციელებას.

ისინი არსებულ პოლიტიკურ რეჟიმში
მხოლოდ ეროვნულ ჩავრას და მონობას
აქცივდნენ ყურადღებას. ბოლო ვერ ხე-
დავდნენ იმ ეკონომიკური პროცესის მსვლე-
ლობას, რომელიც ფეხს იკიდებდა და
ვითარდებოდა ჩვენში.

ბოლო მეორენი მხოლოდ ეკონომიკური
თვალსაზრისით სწყყვდნენ ყოველივე
საკითხს, და მათ მოყვებდნენ საფუძვლად
კლასთა ბრძოლა დეიდვა.

ქართულ სინამდვილეს ანგარიშს არ
უწყვდენ და მხოლოდ ქარხნის მუშა და
პროლეტარიატი გამოყავთ იმ ერთად-
ერთ მალათ, რომელიც სოციალიზმად
მიგვიყვანს.

ქართველი ხალხი მიძინებ განცილებდა
ეროვნულ ჩავრას, რაც რევოლუციო-
ნური სულისკვეთების გაღრმავებას ხელს
უწყობდა.
ცხადია მას ვერ დაქვემოფლობდა
ეროვნულ-ბურჟუაზულ პარტიის მიერ
შეუწყვეტელი იდეალი კონსერვატორული
იყო ის თუ ლიბერალური და ავრკეთე
ვერც კოსმოპოლიტური აზროვნება მარ-
ქსისტებისა.

სწორედ ამ დროს საზოგადო ასა-
რუნებელ გათავისუფლებულ სინამდვილ-
დან აღმოცენებულ ბოლო ჯგუფები, ახა-
ლი აზრით და იდეალებით, რომლის
მემბრალტრეთ ჩვენი პარტიის მამათ-
მთავარი არჩილი იყო.

მან პირველად აფორიალა ეროვნული
და სოციალისტური დროშა და საძირ-
კველი გაუშავრა სოციალ-დემოკრატი-
თა პარტიას. ჩვენი პარტია პირველი
იყო საქართველოში, რომელმაც ერო-
ნული საკითხი საღ ნიადაგზე დააყენა

დამ მხრივ—ეროვნულ მომენტის გარკვე-
ვაში და ქართულ აზრის ამ მხრივ მი-
მართებაში ჩვენს პარტიას დიდი ღვაწ-
ლი მიუძღვის ერის წინაშე.

მეორეს მხრივ არჩილი მშვენივრად
ხედავდა, რომ კაპიტალისტური მეორ-
ნობაში შეუძლებელია ისეთ პატარა
ერის განთავისუფლება, როგორც საქარ-
თველო წარმოადგენდა. მართო პოლი-
ტიკური თავისუფლების მოპოება არ იყო
საკმაო.

საჭირო და აუცილებელია ეკონომი-
ური ძლიერება, ეკონომიკურად განთავი-
სუფლება.

სრული ეროვნული განვითარება და
კულტურულ ეკონომიკური აღორძინება
შესაძლებელია მხოლოდ სოციალისტური
მეურნეობის საშუალებით, მისი განმტკი-
ცებით.

ჩვენმა პარტიამ მშვენივრად შეაერთა
ეროვნული და სოციალისტური დროშა
და მათ სათანადო მნიშვნელობა მისცა.
გ. ჯაფი.

მატებით ფულის მოშველების შესახებ.
ამ მოვლენებსაც ხშირად ქონდა თავისი
კუროვნები. დღემდის მრავალ საბუნ-
ჯო ამბებს ხშირად იგონებენ ხოლმე
შეხვედრისას უცხოეთში მყოფი ძველი ამ-
ხანავები. მაგრამ ამაზე სხვა დროს, უფ-
რო ქვეით, როდესაც შეხვედებით ჩვენი
სტუდენტობის ცხოვრების მხარეებს.

ჩასვლის მეორე დღეს, უკვე დასვენებ-
ბულნი, გასუფთავებულნი გამოვიდეთ
გარეთ, ქალაქის შუაგულში, გვრედ წო-
დებულ საუნივერსიტეტო ნაწილის მი-
დამოებში. მაგრამ წინა დღესთან შედარ-
ებით აქ სასვენო შეიკვალა შთაბეჭ-
დებები. ქუჩაში მიმავალი, როდესაც
შესტუდენტობის ცხოვრების მხარეებს
სამ, ოთხ და ხუთ სართულიან სახლებს,
რომელნიც სასვენო ფარავდა ყველა-
ფერს, რომელთა შორის რაღაც შევიწ-
როვებს გრძობდა, მასთან სექტემბრის
პირველ რიცხვებში უკვე სიცივე საგ-
რძობი იყო, შემოდგომის დღეები
თავისებურად გამოიყურებოდა—ყველა-
ფერი ეს გულს რაღაც მოწყენით ესთ-
ბოდა და სიყვარულით შესტყვრადი ფი-
ქრებში გადავიდნოლი შორს საქართვე-
ლოში ქუთაისის ვიწრო ქუჩებს და ზედ
ამართულ პატარა ერთ-ორ სართულიან
სახლებს, სადაც შენი ბავშობა გაიტარ-
ებოდა, სადაც გაშლილი ბუნება მუდამ
შენი გულის დამამშვიდებელი ყოფილა,
სადაც შობილედ აღარის შენ დასტუბო-
ხარ, სადაც ყველას იცნობდი, ყველა
მეცნობდა. დაბ, ყოველივე ეს ტკბილი
მისაგონარი, ტკბილი უფრო იმისთვის,
რომ უცხო ქალაქში ამ სიყვარულს თა-
ვიდანვე ვერ გრძობდი, თავიდანვე რა-
ღაც უცხოთ მიგაჩნდა შენივე თავი, გე-
რად გრძობდი უცხო ქვეყნის მიდამო-
ებში, უცხო ხალხის შორის.

გაუარეთ უნივერსიტეტს, სახელდობრ
სამქურნალო ფაქულტეტს, რომელიც
თავის მრავალ შენობით ორი კვარტა-
ლის მანძილზე გადაშლილა და მრისხა-
ნეთ გამოიყურებოდა, თუ მეფილეთ აგრე-
თვე შენობების მუქი ფერი. ამ ფერით
გადაკრულია საერთოდ, ასე იყო იმ
დროს, 1910 წელს, რაც თავის თავად
მთელ ქალაქს აძლევდა ეროვნული მოწყე-
ნილობას, მიუხედავად იმ ცოცხალ ცხო-
ვრებისა, რომელიც სუფევდა ადრესში,
როგორც ზღვისპირა სავაჭრო დიდ ცე-
ნტრში, სადაც ყოველ ხალხს შეხვედბო-
და დაწყებული ინგლის-გერმანელ-ფრან-
გიდან და დამთავრებული სპარსელ,
თურქ, ხანგით.

უნივერსიტეტის შენობები გადაჭიმუ-
ლი ქალაქის სხვა და სხვა ადგილებში
—ეს იყო ქალაქის ის დამამშვიდებელი
ადგილები, სადაც ერთგვარი მაცოცხ-
ლებელი წყარო იყო მთელ ქალაქის
ცხოვრებაში აუცილებლად. იქ იყო თა-
ვისებური წმინდა სტუდენტური ცხო-
ვრება, რომელიც რასაკვირველია თავის
სავანებო დღეს სავანა თვით ქალაქს,
ქალაქი, რომელიც ამის გამო საუნივერ-
სიტეტო ქალაქად იწოდებოდა. სტუდენ-
ტობა ყველადაც ყოველ დარგში მათი
სიმბიოტული-გაყვება, მათი აკადემიკურ-
ი თუ პოლიტიკური ცხოვრება —
მთლიანი თავის მიმართულებით, თავის
შეხვედრად და სადა თავისებურებით, რა-
საკვირველია ქალაქის ის წყარო იყო,
რომელიც აძლევდა ერთგვარ სიმშვენი-
ერს, სინაზეს და სიმშობავრებს. და
სწორედ უნივერსიტეტის შენობებიც
ამის მამიხილებელი იყო.

თეატრი—ქალაქის თეატრი, რომელ-
შიც დრამა ჰქონდა იმ ხანებში შეფა-
რებულთა თავი—ეს ხომ ქალაქ ადრის
დამამშვიდებელი ადგილია. თეატრი გა-
რდნად პატარა, ლამაზი შესახვედი, შიგ-
ნით კი დიდი, ზედმიწევნით შორითული,
ახავრდებულთა, მშვენიერი. ეს მართლაც
შესახიზხავი თეატრია თავის ადრეობა-
ობით, თავის სიკვლეუცით მსოფლიო
ზომისადად. რასაკვირველია ეს თეა-
ტრი იყო ის ბუდე და მეორე კულტურ-
ული ადგილი, სადაც ხშირად ჰქონდა
დამამშვიდებელი ადგილები სტუდენტობას,
რომელნიც ამ თეატრთან დაკავშირე-
ბულნი იყვნენ იმ ქარგ მოვლენებში,
როდესაც მთელი ღამებით როგონი
მდგომი ბილეთებს მოელოდნენ საბი-
ზოხვზე, სიმთავრეზე, ზატისტისზე, თუ
სხვა გამოჩენილ მსახიობის ჩამოსვლის
გამო. რამდენი ღამე, რამდენი ტკბილი
მომოხილები სწორედ ამ აღნიშნულ რი-
გებში დგომის დროს უგებდა სტუდენტს,
რათა ექვს თუ შვიდ „შაურად“ შევიძინა
ბილეთი და დასწვრდებოდა გამომჩენილ
მსოფლიო ხელოვანის სადამოს ან გა-
სტროლს.

სხვა ახლანდელი.
(დენეწე ანამარია)

მთავრობის სტრუქტურის ცვლილება

საუნივერსიტეტო ქალაქი.

საქართველოს ნაპირებიდან მიმავალი
გემით მივადგებით ჩვენ ქ. ადრესს, სადაც
იყო უკანასკნელი ნავთსადგური ჩვენი
მოგზაურობის. ნავთსადგურში აუარებელ-
ლი ხალხი, უმთავრესად მუშები, გადა-
ზიდვები, მოსამსახურენი, სასტუმრო-
ების კომისიონერები და სხვა. კიბეს
გვერდით, რომელიც გემს ნავთსადგურ-
რიდან დასადგეს, როგონი ჩანსკვირებულ
იყვნენ სასტუმროების კომისიონერები,
რომელნიც სათანადო რეკლამური გამო-
ცდილებით გიწვევდნენ სხვა და სხვა სა-
სტუმროებში. ორევე მხრივ თქვენსკენ
გამოშვებული ბარათები გატყობინებდნენ
სასტუმროს სახელს, მის მოწყობილობას,
მდებარეობის ადგილს და ფასს. აქეთ
გვეყვანა გადაზიდვები, იქით მუშები,
ისინი მეტლეთა ხმაური—ყოველივე ეს
უცხო ქვეყანაში თქვენზე აუცილებლად
სტრუქტურა თავისებური შთაბეჭდილება
და ერთი მხრით ბუნებრივად კიდევ, რომ
შველ სტუდენტებს ჩვენთან მყოფთ არ
გამოგვეყვანებთ ასეთ მდგომარეობიდან.

სადგურში ტრილებს, იმ ნავთსადგურით
ცხოვრობს, ის აძლევს ნავთსადგურს სი-
ცოცხლეს, მოძრაობას; იქ გაისმის გუ-
ფური, ყიფინა, იქიდან ეძღვება სიცოცხლე
რომ უზარმაზარ ქალაქს.

ამხანაგი მით, უკვე ძველი სტუდენ-
ტი, რომელიც ჩემთან ერთად იყო თა-
ხამზავარი ბათიმიდან, მემხარებოდა
ყველაფერში, მით უმეტეს განზრახული
გვეკონდა ერთად ცხოვრება, ერთად ოთხ-
ისი დაქირავება. რასაკვირველია ასეთი
მეგობრული განწყობილება, ამხანაგობა
აუცილებელია ამხანაგებს შორის, რო-
მელნიც მოცილებულნი სამშობლო მხა-
რეს, ურთიერთ დახმარებით აუცილე-
ბლად უფრო მსუბუქად და შეუმწინე-
ლად გადაიტანდნენ იმ გაკვირვებასაც,
რაც ხშირი იყო ძველად უმთავრესად
სტუდენტურ ცხოვრების დროს. მით
უმეტეს კარგია ასეთი მეგობრობა, ამხა-
ნაგობა, როდესაც ერთი ამხანაგთაგანი
უფრო გამოცდილია ცხოვრებაში, გა-
ცნობილია ცხოვრებას, შეგვიანა მის
ჭირ-გარამს და ვერავითარი ვაჭირებდა
მის შიშის საგანებელში ვერ ჩაავდებს.

დიდი აღმართი, რომლითაც ჩვენ ქალა-
ქისკენ მივყვებით, ლამაზ სახანაობას გვი-
შლის უკვე ქვემოთ თვით ნავთსადგურში,
რომელიც თავის სიდიდით მართლაც
რომ მშვენიერი შესახვედი ზეობდა.

სწორედ ასეთი ამხანაგი იყო ჩემთვის
სტუდენტობის პირველ წელს ამხანაგი
მეორე, რომელიც ერთი მხრით იყო ახალ
დამბრუნებელი, გზის მაკვლავი ჩემი
უცხო ცხოვრებაში დიდ საუბიერსიტეტ-
ო ქალაქში უცხო ქვეყანაში შორს სამ-
შობლო მხარეს მოცილებული, სადაც
ვერც მშობელი მოგვიცნა ხუგემს, ვერც
სხვა ვინმე ახლობდა. და სწორედ ამ
შემთხვევაში ამხანაგობა, ამხანაგური
მედირო კავშირი აუცილებელია, ფრიად
საჭირო და სასარგებლო.

შევიდვართ ქალაქში. დიდრონი სახ-
ლები, ფართო და სუფთა ქუჩები, აუა-
რებელი ხალხი—ყველაფერი ეს თავი-
დანვე დიდ შთაბეჭდილებას სტოვებს
და სტოვებს მანამდის, სანამ ჯერ ისევ
გამოურკვეველი შესტყვრი ყოველივე
სიხალეს, ყველაფერს ახალს, უჩვეულს.
ქალაქის ერთ ადგილას ჩვენ გადავყე-
ვდით ეტლიდან და შეუდგით პირდაპირ
ღმის ძეხვას. ყოველ ჰიშვარზე გამოქ-
რულია განცხადებები ოთახების გაქი-
რავების შესახებ. განცხადებები არ
არაინ ინტერესს მოკლებული. მვალი-
თად ხშირად შეხვედებით წარწერას:
„ქალაქს ვსთხოვთ ნუ შემოვლენ“ ან
იხარა და „ოთახი მიეცემა მხოლოდ უცო-
ლოს“ და სხვა ამგვარი. რასაკვირველია
ესეც თავისებურია დიდი ქალაქის ცხო-
ვრებაში, ამასაც აქვს თავისი მნიშვნე-
ლობა. შევიდვართ სახლიდან სახლში,
ვათავაობებთ ოთახებს, ზოგი ოთახი
ჩვენ არ მოგვწონს, ზოგ ადვილი ჩვენ
არ მოგვწონარი იმისთვის, რომ კეკეა-
სილენი, ქართველები ვართ. „ქმიფი
იციოთ, ხმაური“ და სხვა ასეთი. ესეც
დამახასიათებელია. დიდიდან დაწყებულ
სადილობამდის ოთახის ძეხვანი გა-
ვატარებთ დრო. როგორც იქნა დავიჭე-
რავთ, გერმანელია ოჯახში, მშვენიერი
ოთახი, კარგად მოწყობილი, ყოველ-
მხრივ ჩვენთვის მისაღები: ქალაქის შუა-
გულში, უნივერსიტეტთან ახლოს, იქვე
თესე ნავთსადგურში ბარჯის ამოსატა-
ნად.

ამხანაგ მითოს რჩევით ჩვენი ბარგი
ბარხანა მივაბარეთ შესახად ნავთსად-
გურში, მხოლოდ ჩვენ „განკო“ საშუა-
ლებით გავეშურეთ ქალაქისკენ ოთახის
სამიხილებლად. მალან ხელა მიიწევეს
ქალაქისკენ ჩვენი „განკო“, მით უმეტეს
სულ ზევითკენ გვაქვს სლოგანი. „განკო“
—ეს პატარა ეტლია, ერთ ცხენიანი,
რომელშიც ორი კაცი ეტევა მხოლოდ
გადიოსაბრუნებელი არა აქვს და საერთოდ
მდიერ ხელა მოძრაობს. ასეთ „განკო-
ებთან ვაჭრობა იოლი იყო. ხშირად სამ
„შაურად“ ქალაქის ერთ ბოლოდან მეორე
ბოლოში ვაგვიდიდო ჩამოდებინე ვერისი
მამხილებ. ამაზე ხომ ვეც გადაწყვეტილი
ფასი იყო, როგორც ჩვენ სტუდენტები
ვახმობდით „ჩუკანასა მანა“. აი სყო-
რედ ასეთ „განკო“—თი წავედით ჩვენც
ქალაქისკენ. ისინი ხნაური, ეტლი ეტლს
თიდევს ჯერ ნავთსადგურის თიდათაი,
შედეგს კი აღმართით ქალაქის მინა-
სილენისადმი იღებს. ქვემოთ რიგბა ხანეთ-
სადგურში—ეს უზარმაზარი ნაწილი ზღვის-
პირა დიდ სავაჭრო ქალაქს, რომელსაც
პირდაპირი კავშირი აქვს უცხოეთთან.
ნავთსადგურის სხვა და სხვა ხაწილებში
დავს მრავალი უცხოეთის გემები, დიდი
ომორაობა, ბუფური ნაწილი, წინდა
როდენტარული ნაწილი ქალაქისა სყო-
რედ ის ნავთსადგურია. მრავალი ასი,
თუ ათასი მუშა სწორედ იქ, იმ ნავთ-

სიხალეს, ყველაფერს ახალს, უჩვეულს.
ქალაქის ერთ ადგილას ჩვენ გადავყე-
ვდით ეტლიდან და შეუდგით პირდაპირ
ღმის ძეხვას. ყოველ ჰიშვარზე გამოქ-
რულია განცხადებები ოთახების გაქი-
რავების შესახებ. განცხადებები არ
არაინ ინტერესს მოკლებული. მვალი-
თად ხშირად შეხვედებით წარწერას:
„ქალაქს ვსთხოვთ ნუ შემოვლენ“ ან
იხარა და „ოთახი მიეცემა მხოლოდ უცო-
ლოს“ და სხვა ამგვარი. რასაკვირველია
ესეც თავისებურია დიდი ქალაქის ცხო-
ვრებაში, ამასაც აქვს თავისი მნიშვნე-
ლობა. შევიდვართ სახლიდან სახლში,
ვათავაობებთ ოთახებს, ზოგი ოთახი
ჩვენ არ მოგვწონს, ზოგ ადვილი ჩვენ
არ მოგვწონარი იმისთვის, რომ კეკეა-
სილენი, ქართველები ვართ. „ქმიფი
იციოთ, ხმაური“ და სხვა ასეთი. ესეც
დამახასიათებელია. დიდიდან დაწყებულ
სადილობამდის ოთახის ძეხვანი გა-
ვატარებთ დრო. როგორც იქნა დავიჭე-
რავთ, გერმანელია ოჯახში, მშვენიერი
ოთახი, კარგად მოწყობილი, ყოველ-
მხრივ ჩვენთვის მისაღები: ქალაქის შუა-
გულში, უნივერსიტეტთან ახლოს, იქვე
თესე ნავთსადგურში ბარჯის ამოსატა-
ნად.

სიხალეს, ყველაფერს ახალს, უჩვეულს.
ქალაქის ერთ ადგილას ჩვენ გადავყე-
ვდით ეტლიდან და შეუდგით პირდაპირ
ღმის ძეხვას. ყოველ ჰიშვარზე გამოქ-
რულია განცხადებები ოთახების გაქი-
რავების შესახებ. განცხადებები არ
არაინ ინტერესს მოკლებული. მვალი-
თად ხშირად შეხვედებით წარწერას:
„ქალაქს ვსთხოვთ ნუ შემოვლენ“ ან
იხარა და „ოთახი მიეცემა მხოლოდ უცო-
ლოს“ და სხვა ამგვარი. რასაკვირველია
ესეც თავისებურია დიდი ქალაქის ცხო-
ვრებაში, ამასაც აქვს თავისი მნიშვნე-
ლობა. შევიდვართ სახლიდან სახლში,
ვათავაობებთ ოთახებს, ზოგი ოთახი
ჩვენ არ მოგვწონს, ზოგ ადვილი ჩვენ
არ მოგვწონარი იმისთვის, რომ კეკეა-
სილენი, ქართველები ვართ. „ქმიფი
იციოთ, ხმაური“ და სხვა ასეთი. ესეც
დამახასიათებელია. დიდიდან დაწყებულ
სადილობამდის ოთახის ძეხვანი გა-
ვატარებთ დრო. როგორც იქნა დავიჭე-
რავთ, გერმანელია ოჯახში, მშვენიერი
ოთახი, კარგად მოწყობილი, ყოველ-
მხრივ ჩვენთვის მისაღები: ქალაქის შუა-
გულში, უნივერსიტეტთან ახლოს, იქვე
თესე ნავთსადგურში ბარჯის ამოსატა-
ნად.

სიხალეს, ყველაფერს ახალს, უჩვეულს.
ქალაქის ერთ ადგილას ჩვენ გადავყე-
ვდით ეტლიდან და შეუდგით პირდაპირ
ღმის ძეხვას. ყოველ ჰიშვარზე გამოქ-
რულია განცხადებები ოთახების გაქი-
რავების შესახებ. განცხადებები არ
არაინ ინტერესს მოკლებული. მვალი-
თად ხშირად შეხვედებით წარწერას:
„ქალაქს ვსთხოვთ ნუ შემოვლენ“ ან
იხარა და „ოთახი მიეცემა მხოლოდ უცო-
ლოს“ და სხვა ამგვარი. რასაკვირველია
ესეც თავისებურია დიდი ქალაქის ცხო-
ვრებაში, ამასაც აქვს თავისი მნიშვნე-
ლობა. შევიდვართ სახლიდან სახლში,
ვათავაობებთ ოთახებს, ზოგი ოთახი
ჩვენ არ მოგვწონს, ზოგ ადვილი ჩვენ
არ მოგვწონარი იმისთვის, რომ კე